

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 264/2016-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 1. júna 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza prerokoval prijatú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. Ústav na výkon väzby a Ústav na výkon trestu odňatia slobody [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Milanom Kuzmom, Advokátska kancelária, Floriánska 16, Košice, pre namietané porušenie čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Tk 1/2015 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Tk 1/2015 porušil základné právo [REDAKOVANÉ] na urýchlené rozhodnutie o žiadosti o prepustenie z väzby podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadosťučinenie vo výške 500 € (slovom päťsto eur), ktoré je Okresný súd Prešov p o v i n n ý vyplatiť na účet advokáta JUDr. Milana Kuzmu, Advokátska kancelária, Floriánska 16, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva úhradu trov právneho zastúpenia v sume 363,76 € (slovom tristošesťdesiattri eur a sedemdesiatšesť centov), ktorú je Okresný súd Prešov povinný vyplatiť na účet advokáta JUDr. Milana Kuzmu, Advokátska kancelária, Floriánska 16, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) č. k. II. ÚS 264/2016-8 z 23. marca 2016 bola prijatá na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“) pre namietané porušenie čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Tk 1/2015. Vo vzťahu k postupu Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tos 1/2016 bola sťažnosť sťažovateľa odmietnutá.

Podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prerokoval ústavný súd túto vec na neverejnom zasadnutí, keďže sťažovateľ v podaní zo 17. mája 2016 a okresný súd vo vyjadrení z 2. mája 2016 vyslovili súhlas, aby sa upustilo od ústneho pojednávania. Ústavný súd vychádzal pritom z listinných dôkazov a vyjadrení nachádzajúcich sa v jeho spise.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ na hlavnom pojednávaní okresného súdu konanom 11. novembra 2015 podal žiadosť o prepustenie z väzby. Uznesením okresného súdu sp. zn. 1 Tk 1/2015 z 23. novembra 2015 bola žiadosť zamietnutá. Sťažovateľ priamo na neverejnom zasadnutí okresného súdu konanom 23. novembra 2015 po zamietnutí žiadosti zahlásil sťažnosť. Písomné odôvodnenie sťažnosti doručil okresnému súdu 11. decembra 2015. Okresný súd predložil spisový materiál krajskému súdu na rozhodnutie

o sťažnosti 7. januára 2016. Uznesením krajského súdu sp. zn. 3 Tos 1/2016 z 21. januára 2016 bola sťažnosť podaná sťažovateľom zamietnutá.

Podľa názoru sťažovateľa došlo k porušeniu označených článkov ústavy a dohovoru.

Pri preverovaní stavu konania sa sťažovateľ dozvedel, že spisový materiál, ktorý mal byť predložený krajskému súd bezodkladne, bol v skutočnosti predložený až 7. januára 2016. Celých 27 dní teda okresnému súdu trvalo, než spis postúpil krajskému súdu. V tejto zjavne neprimerane dlhej lehote vidí sťažovateľ základ porušenia jeho práv.

Podľa sťažovateľa ani konanie na krajskom súde neprebehlo v súlade s požiadavkou prednosti a urýchlenosti vybavovania väzobných vecí, lebo odo dňa predloženia spisu krajskému súdu (7. januára 2016) do momentu rozhodnutia (21. januára 2016) uplynulo ďalších 14 dní.

Sťažovateľ ďalej poznamenáva, že úloha okresného súdu rozhodnúť urýchlene o žiadosti o prepustenie z väzby nie je splnená vyhlásením uznesenia, jeho písomným vyhotovením, ale ani následným doručením uznesenia stranám trestného konania, ale až predložením veci na rozhodnutie o sťažnosti sťažnostnému súdu, teda v danom prípade krajskému súdu.

Sťažovateľ žiada vydať tento nález:

„Základné právo [REDAKOVANÉ] na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti pozbavenia slobody podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru a ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Prešov pri rozhodovaní o jeho žiadosti o prepustenie väzby z 11.11.2015 v konaní vedenom pod sp. zn.: 1Tk 1/2015 postupom Krajského súdu Prešov pri rozhodovaní o sťažnosti v konaní vedenom pod sp. zn.: 3 Tos 1/2016 porušené bolo.

[REDAKOVANÉ] sa priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 600,- €, ktoré sú Okresný súd Prešov a Krajský súd Prešov povinní zaplatiť spoločne a nerozdielne sťažovateľovi do 2 mesiacov o právoplatnosti tohto nálezu.

██████████ sa priznáva náhrada trov právneho zastúpenia v sume 363,76 € ktorú sú Okresný súd Prešov a Krajský súd Prešov povinní zaplatiť spoločne a nerozdielne sťažovateľovi do 2 mesiacov o právoplatnosti tohto nálezu.“

Z vyjadrenia predsedu okresného súdu sp. zn. 1 SprO 719/2016, SprU 3006/2016 z 2. mája 2016 doručeného ústavnému súdu 9. mája 2016 vyplýva, že sťažovateľ na hlavnom pojednávaní 11. novembra 2015 prostredníctvom obhajcu požiadal o prepustenie z väzby. Zároveň rovnakú žiadosť podal aj ďalší obžalovaný. Predseda senátu určil termín neverejného zasadnutia na rozhodnutie o návrhu na 23. november 2015, teda o sedem pracovných dní. Stalo sa tak preto, že na hlavnom pojednávaní konanom 10. a 11. novembra 2015 boli vypočúvaní všetci obžalovaní a štyria svedkovia, pričom predseda senátu potreboval čas na vyhodnotenie týchto výpovedí v súvislosti s rozhodovaním o návrhu na prepustenie z väzby. Sťažovateľ určený termín bez námietok akceptoval. Návrh sťažovateľa a ďalšieho obžalovaného bol na neverejnom zasadnutí 23. novembra 2015 zamietnutý. Uznesenie bolo písomne vyhotovené 3. decembra 2015, teda o sedem pracovných dní, ešte pred uplynutím desaťdňovej lehoty v zmysle ustanovenia § 180 v spojení s § 172 ods. 3 Trestného poriadku. Uznesenie bolo aj v ten istý deň expedované. Sťažovateľovi bolo doručené 4. decembra 2015 a jeho obhajcovi 7. decembra 2015. Obhajca sťažovateľa doručil okresnému súdu písomné odôvodnenie sťažnosti 11. decembra 2015. Ďalšiemu obžalovanému bolo uznesenie doručené 4. decembra 2015 a jeho obhajcovi 8. decembra 2015, pričom obhajca doručil písomné dôvody sťažnosti až 5. januára 2016, a to po dvoch písomných urgenciách. Spis bol predložený krajskému súdu 7. januára 2016, pričom predseda senátu bol od 15. decembra 2015 do 8. januára 2016 práceneschopný. Od času podania návrhu sťažovateľa do času doručenia písomného vyhotovenia uznesenia sťažovateľovi uplynula doba 23 dní, resp. 16 pracovných dní. Na základe uvedeného je predseda okresného súdu toho názoru, že o návrhu sťažovateľa na prepustenie z väzby z 11. novembra 2015 sa konalo bez zbytočných prieťahov.

Z repliky právneho zástupcu sťažovateľa zo 17. mája 2016 doručenej ústavnému súdu 19. mája 2016 vyplýva, že s tvrdeniami predsedu okresného súdu sa nemožno stotožniť, keďže sú nesprávne. V skutočnosti z podacej pečiatky Pošty Prešov vyplýva, že písomné vyhotovenie uznesenia okresného súdu z 25. novembra 2015 nebolo expedované

3. decembra 2015, ako to tvrdí okresný súd, ale až 4. decembra 2015. Za vážnejšie pochybenie treba považovať tvrdenie, podľa ktorého spis nemohol byť predložený krajskému súdu po zahlásení sťažnosti obhajcami, a to z dôvodu, že obhajca druhého obžalovaného sťažnosť odôvodnil až po dvoch písomných urgenciách 5. januára 2016. V tejto súvislosti poukazuje na rozhodnutia ústavného súdu vo veciach sp. zn. III. ÚS 101/2013 a sp. zn. IV. ÚS 541/2013.

II.

Z uznesenia okresného súdu sp. zn. 1 Tk 1/2015 z 23. novembra 2015 vyplýva, že ním bola zamietnutá žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby z 11. novembra 2015. Uznesenie bolo obhajcovi sťažovateľa doručené podľa dátumovej pečiatky na uznesení 7. decembra 2015.

Z uznesenia krajského súdu č. k. 3 Tos 1/2016-2149 z 21. januára 2016 vyplýva, že ním bola zamietnutá sťažnosť podaná sťažovateľom proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 1 Tk 1/2015 z 23. novembra 2015. Sťažnosť bola podaná ihneď po vyhlásení uznesenia priamo do zápisnice okresného súdu o výsluchu sťažovateľa, pričom písomné dôvody sťažnosti boli podané 11. decembra 2015. Uznesenie krajského súdu bolo obhajcovi sťažovateľa doručené podľa dátumovej pečiatky na uznesení 3. februára 2016.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže

zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Podľa čl. 17 ods. 2 prvej vety ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody, má právo podať návrh na začatie konania, v ktorom súd urýchlene rozhodne o zákonnosti pozbavenia jeho slobody a nariadi prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

Sťažovateľ je presvedčený, že o jeho žiadosti sa nekonalo urýchlene, ale s priet'ahmi.

Podľa okresného súdu treba spotrebovaný čas vzhľadom na všetky okolnosti považovať za primeraný.

„O väzbe musí súd rozhodnúť urýchlene („bref délai, „speedily“). Lehota začína podaním návrhu alebo žiadosti o končí vydaním konečného rozhodnutia súdu, príp. doručením tohto rozhodnutia, ak sa rozhodlo v neprítomnosti obvineného. Neexistuje nijaká pevne ustanovená lehota, v ktorej by súd musel rozhodnúť. Či sa rozhodlo urýchlene, posudzuje sa podľa všetkých okolností prípadu. Spravidla však lehoty rátané na mesiace sú príliš dlhé a nevyhovujú požiadavke rýchlosti v zmysle čl. 5 ods. 4 dohovoru“ (Bezicheri c. Taliansko, Sanchez-Reisse c. Švajčiarsko, II. ÚS 432/2013, II. ÚS 193/2014, II. ÚS 80/2015).

Z listinných dôkazov, ktoré mal ústavný súd k dispozícii, ako aj zo vzájomne nesporných (nespochybňovaných) tvrdení účastníkov konania je možné zo skutkového hľadiska ustáliť tieto rozhodujúce skutočnosti:

Žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby bola okresnému súdu prednesená na hlavnom pojednávaní 11. novembra 2015. Na neverejnom zasadnutí konanom 23. novembra

2015 bola žiadosť zamietnutá, pričom sťažovateľ priamo na neverejnom zasadnutí zahlásil proti uzneseniu okresného súdu sťažnosť. Písomné vyhotovenie uznesenia prevzal sťažovateľ 4. decembra 2015 a jeho obhajca 7. decembra 2015. Písomné dôvody sťažnosti doručil obhajca sťažovateľa okresnému súdu 11. decembra 2015. Napokon spis bol predložený krajskému súdu na rozhodnutie o sťažnostiach podaných sťažovateľom aj ďalším obžalovaným 7. januára 2016.

Možno konštatovať, že od momentu prednesenia žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby okresnému súdu 11. novembra 2015 do momentu úplného vybavenia veci okresným súdom, teda do momentu predloženia spisu krajskému súdu na rozhodnutie o sťažnosti 7. januára 2016 uplynulo celkom 56 dní, teda takmer 2 mesiace.

Je zrejmé, že z hľadiska namietaného porušenia označených práv treba považovať najmä obdobie od doručenia písomného vyhotovenia uznesenia (7. decembra 2015) do predloženia spisu krajskému súdu (7. januára 2016) za neprimerane dlhé. Na tomto závere nič nemení skutočnosť, že predseda senátu okresného súdu bol práceneschopný, a tým menej to, že sa s predložením spisu čakalo na doručenie písomných dôvodov sťažnosti ďalšieho obžalovaného, a to dokonca za cenu dvoch písomných urgencií.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti preto došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na urýchlené rozhodnutie o väzbe podľa čl. 17 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

Sťažovateľ požadoval priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 600 € ako satisfakciu za utrpenú ujmu.

Ústavný súd považoval túto požiadavku za primeranú a zaviazal okresný súd na úhradu sumy 500 € (bod 2 výroku nálezu). Vychádzal pritom z časového rozsahu zistených prieťahov v konaní, ako aj zo zásady spravodlivosti.

Napokon sa sťažovateľ domáhal náhrady trov právneho zastúpenia advokátom vo výške 363,76 €.

Podľa názoru ústavného súdu sťažovateľovi by patrila odmena za 2 úkony právnych služieb v roku 2016 (prevzatie a príprava zastúpenia, sťažnosť) po 143 €, za 2 režijné paušály po 8,39 € a za daň z pridanej hodnoty vo výške 60,62 €, teda celkom 363,78 €. Priznať však mohol len čiastku požadovanú, teda 363,76 € (bod 3 výroku nálezu).

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to vyplýva z výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Vzhľadom na čl. 133 časť vety pred bodkočiarkou ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. júna 2016